

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. vasario 20 d.*

„Apeliacinis skundas – Vartotojų apsauga – Internetinių lošimų paslaugos – Vartotojų ir lošėjų apsauga, taip pat nepilnamečių dalyvavimo šiuose lošimuose prevencija – Komisijos rekomendacija 2014/478/ES – Teisiškai neįpareigojantis Sąjungos aktas – SESV 263 straipsnis“

Byloje C-16/16 P

dėl 2016 m. sausio 6 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Belgijos Karalystė, atstovaujama L. Van den Broeck, M. Jacobs ir J. Van Holm, padedamų advokatų P. Vlaemminck, B. Van Vooren, R. Verbeke ir J. Auwerx,

ieškovė,

dalyvaujant kitai proceso šaliai:

Europos Komisijai, atstovaujamai F. Wilman ir H. Tserepa-Lacombe, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotojas A. Tizzano, kolegijų pirmininkai R. Silva de Lapuerta, J. L. da Cruz Vilaça, J. Malenovský ir E. Levits, teisėjai E. Juhász, A. Borg Barthet, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader (pranešėja), C. Lycourgos ir M. Vilaras,

generalinis advokatas M. Bobek,

posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. birželio 26 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2017 m. gruodžio 12 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: nyderlandų.

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu Belgijos Karalystė prašo panaikinti 2015 m. spalio 27 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo nutartį *Belgija / Komisija* (T-721/14, toliau – skundžiama nutartis, EU:T:2015:829), kuria Bendrasis Teismas kaip nepriimtina atmetė jos ieškinį dėl 2014 m. liepos 14 d. Komisijos rekomendacijos 2014/478/ES dėl internetinių lošimų paslaugų vartotojų bei lošėjų apsaugos ir nepilnamečių dalyvavimo internetiniuose lošimuose prevencijos principų (OL L 214, 2014, p. 38, toliau – ginčijama rekomendacija) panaikinimo.

Teisinis pagrindas

- 2 SESV 263 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodyta:

„Europos Sąjungos Teisingumo Teismas prižiūri teisėkūros procedūra priimtų teisės aktų, [Europos Sąjungos] Tarybos, [Europos] Komisijos ir Europos [C]entrinio [B]anko priimtų teisės aktų, išskyrus rekomendacijas ir nuomones, ir Europos Parlamento bei Europos Vadovų Tarybos aktų, galinčių turėti teisinių padarinių trečiosioms šalims, teisėtumą. Jis taip pat prižiūri Sąjungos įstaigų ar organų aktų, galinčių turėti teisinių padarinių trečiosioms šalims, teisėtumą.“

- 3 SESV skirsnyje „Sąjungos teisės aktai“ esančiame 288 straipsnyje nustatyta:

„Vykdamos Sąjungos kompetenciją, institucijos priima reglamentus, direktyvas, sprendimus, rekomendacijas ir nuomones.

Reglamentas yra taikomas visuotinai. Jis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Direktyva yra privaloma kiekvienai valstybei narei, kuriai ji skirta, rezultato, kurį reikia pasiekti, atžvilgiu, bet nacionalinės valdžios institucijos pasirenka jos įgyvendinimo formą ir būdus.

Sprendimas yra privalomas visas. Sprendimas, kuriame nurodomi jo adresatai, yra privalomas tik tiems adresatams.

Rekomendacijos ir nuomonės neturi privalomosios galios.“

- 4 1958 m. balandžio 15 d. Tarybos reglamento Nr. 1, nustatančio kalbas, kurios turi būti vartojamos Europos ekonominėje bendrijoje (OL 17, 1958, p. 385; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 1 t., p. 3), iš dalies pakeisto 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 517/2013 (OL L 158, 2013, p. 1), 1 straipsnyje numatyta:

„Sąjungos institucijų oficialios[ios] ir darbo kalbos yra airių, anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, olandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių.“

Faktinės bylos aplinkybės

- 5 2014 m. liepos 14 d. Europos Komisija, vadovaudamasi SESV 292 straipsniu, priėmė ginčijamą rekomendaciją.
- 6 Iš šios rekomendacijos 9 konstatuojamosios dalies matyti, kad jos tikslas – „apsaugoti vartotojų bei lošėjų sveikatą ir taip kartu sumažinti galimą ekonominę žalą, kuri gali būti patirta dėl patologinio ar nesaikingo lošimo“.

- 7 Minėtos rekomendacijos I skyrius „Tikslas“ suformuluotas taip:
- „1. Siekiant užtikrinti sveikatos apsaugą ir sumažinti ekonominę žalą, kuri gali būti patirta dėl patulinio ar nesaikingo lošimo, valstybėms narėms rekomenduojama priimti internetinių lošimų paslaugų ir atsakingų komercinių pranešimų apie tas paslaugas principus, kuriuos taikant būtų užtikrintas aukštas vartotojų, lošėjų ir nepilnamečių apsaugos lygis.
 2. Šia rekomendacija nepažeidžiama valstybių narių teisė reguliuoti lošimų paslaugas.“
- 8 Ginčijamos rekomendacijos III–X skyriai skirti atitinkamai „Informacijos pateikimo reikalavima[ms]“, „Nepilnamečia[ms]“, „Lošėjo registracija[i] ir sąskaita[i]“, „Lošėjo veiksmas[ms] ir pagalba[i] lošėjui“, „Pertrauka[i] ir savanorišk[am] galimybės lošti atsisakymu[i]“, „Komerčinia[ms] pranešima[ms]“, „Rėmimu[i]“ ir „Švietimu[i] ir informavimu[i]“.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiama nutartis

- 9 2014 m. spalio 13 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo Belgijos Karalystės ieškinį, juo ji prašė panaikinti ginčijamą rekomendaciją.
- 10 Atskiru dokumentu (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2014 m. gruodžio 19 d.) Komisija pagal 1991 m. gegužės 2 d. Bendrojo Teismo procedūros reglamento 114 straipsnio 1 dalį pateikė nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą. 2015 m. vasario 20 d. Belgijos Karalystė pateikė pastabas dėl šio prieštaravimo.
- 11 Komisija teigė, kad Bendrajame Teisme pareikštas ieškinytis yra nepriimtinas, nes ginčijama rekomendacija nėra aktas, dėl kurio galima pareikšti ieškinį pagal SESV 263 straipsnį. Iš esmės ji manė, kad ginčijama rekomendacija tiek savo forma, tiek turiniu yra „tikroji“ rekomendacija, kaip tai suprantama pagal SESV 288 straipsnį, kuri neturi privalomosios galios ir nenustato jokio imperatyvaus įpareigojimo. Tai rodo šios rekomendacijos, grindžiamos SESV 292 straipsniu, formalus pateikimas ir jos formulavimas ne liepiamąja, o sąlygine nuosaka. Komisija pridūrė, kad nė vienas Belgijos Karalystės ieškinyje nurodytas argumentas negali paneigti ginčijamos rekomendacijos kvalifikavimo kaip akto, dėl kurio negali būti pareikštas ieškinytis.
- 12 Belgijos Karalystė savo ruožtu teigė kad šis ieškinytis yra priimtinas. Iš esmės, remdamasi pirmiausia 1971 m. kovo 31 d. Sprendimu *Komisija / Taryba*, vadinamuoju AETR (22/70, EU:C:1971:32), ir 1989 m. gruodžio 13 d. Sprendimu *Grimaldi* (C-322/88, EU:C:1989:646), taip pat veiksmingos teisminės apsaugos principu, ji pažymėjo, kad ginčijamai rekomendacijai turi būti galima taikyti teisminę kontrolę. Pirma, ji teigė, kad ši rekomendacija sukelia „neigiamų teisinių padarinių“, nes, kaip matyti iš pirmojo, trečiojo ir ketvirtojo ieškinio pagrindų, ji pažeidžia pagrindinius Sąjungos teisės principus, t. y. kompetencijos suteikimo principą ir Sąjungos bei valstybių narių institucijų bendradarbiavimo pareigą. Antra, grindžiant ieškinį pateiktuose antrajame ir penktajame pagrinduose ji pažymėjo, kad ginčijama rekomendacija pagrįsta tikslu suderinti SESV 49 ir 56 straipsnių nuostatų taikymą azartinių lošimų srityje ir iš tiesų yra paslėpta direktyva, o tai turi patikrinti Sąjungos teismai. Ji pridūrė, kad ginčijama rekomendacija sukelia netiesioginių teisinių padarinių, todėl, viena vertus, valstybės narės, atsižvelgdamos į bendradarbiavimo pareigą, turi stengtis jos laikytis, kita vertus, nacionaliniai teismai privalo į ją atsižvelgti.
- 13 Atitinkamai 2015 m. sausio 12 ir 16 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo dokumentus, kuriais Graikijos Respublika ir Portugalijos Respublika paprašė leisti įstoti į šią bylą palaikyti Belgijos Karalystės reikalavimų.

- 14 Skundžiama nutartimi, priimta pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 130 straipsnio 1 dalį, šis teismas pritarė nepriimtinumui grindžiamam prieštaravimui, nepradėjęs bylos nagrinėti iš esmės. Bendrasis Teismas iš esmės nusprendė, kad ginčijama rekomendacija nesukelia privalomų teisinių padarinių ir nėra skirta jiems sukelti, todėl negali būti kvalifikuojama kaip „aktas, dėl kurio galima pareikšti ieškinį“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnį. Todėl jis atmetė ieškinį kaip nepriimtina ir nusprendė, kad dėl šios priežasties nėra reikalo nagrinėti prašymų leisti įstoti į bylą.

Šalių reikalavimai

- 15 Savo apeliaciniu skundu Belgijos Karalystė Teisingumo Teismo prašo:
- panaikinti visą skundžiamą nutartį,
 - pripažinti ieškinį dėl panaikinimo priimtiniu,
 - priimti sprendimą dėl bylos esmės,
 - pripažinti Graikijos Respublikos ir Portugalijos Respublikos prašymus leisti įstoti į bylą priimtiniais,
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 16 Komisija Teisingumo Teismo prašo:
- atmesti apeliacinį skundą ir
 - priteisti iš Belgijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

- 17 Grįsdama savo apeliacinį skundą Belgijos Karalystė nurodo tris pagrindus.

Dėl apeliacinio skundo pirmojo ir antrojo pagrindų

Šalių argumentai

- 18 Nurodydama pirmąjį pagrindą Belgijos Karalystė teigia, kad bet kokio teisės akto, kaip jis suprantamas pagal SESV 288 straipsnį, priėmimo savaime pakanka, kad būtų sukelti teisiniai padariniai, kurie galėtų pateisinti teisėtumo kontrolę pagal SESV 263 straipsnį. Rekomendacijos neįtraukimas į šios kontrolės taikymo sritį turėtų būti aiškinamas siaurai. Todėl, priešingai, nei Bendrasis Teismas nusprendė skundžiamoje nutartyje, turėtų būti galima kreiptis į Sąjungos teismą su prašymu patikrinti, ar ginčijamą rekomendaciją priėmusi institucija laikėsi kompetencijos suteikimo, lojalios bendradarbiavimo ir institucinės pusiausvyros principų, kuriems tenka esminė reikšmė, kalbant apie kompetencijos paskirstymą tarp Sąjungos ir valstybių narių, taip pat tarp Sąjungos institucijų. Taigi net tikrosios rekomendacijos atveju Bendrasis Teismas turėtų turėti kompetenciją patikrinti, ar ją priimant nebuvo nepaisyta minėtų principų, nereikalaujant atlikti išsamios jos materialinio turinio kontrolės.

- 19 Šiuo klausimu Belgijos Karalystė tvirtina, kad SESV 292 straipsnis, kuriuo remiantis buvo priimta ginčijama rekomendacija, yra ne materialinis, o tik procedūrinis teisinis pagrindas, įgaliojantis priimti rekomendacijas ne tik Komisiją, bet ir Tarybą. Todėl institucinės pusiausvyros principas reiškia, kad Sąjungos teismas gali patikrinti, ar Komisija šiuo atveju turėjo materialinį teisinį pagrindą priimti ginčijamą rekomendaciją.
- 20 Be to, Belgijos Karalystė teigia, kad iš 1971 m. kovo 31 d. Sprendimo *Komisija / Taryba*, vadinamojo AETR (22/70, EU:C:1971:32), darytina išvada, jog Sąjungos teismas dar ieškinio dėl panaikinimo priimtinumą vertinimo etape turi galėti patikrinti, ar ginčijamas teisės aktas gali sukelti teisinių padarinių, kiek tai susiję su kitų Sąjungos institucijų ir valstybių narių prerogatyvomis, neprivalėdamas priimti sprendimo iš esmės dėl šio akto galiojimo.
- 21 Nurodydama antrąją pagrindą Belgijos Karalystė tvirtina, kad skundžiamoje nutartyje, ypač jos 53–55 punktuose, sukuriamas procedūrinis nelygiateisiškumas, nes jai neleidžiama prašyti Sąjungos teismo patikrinti, ar Komisija paisė lojalaus bendradarbiavimo principo, nors ši institucija savo ruožtu turi galimybę kreiptis dėl teisės aktų atitikties šiam principui teisminės kontrolės ir tuomet, kai jie nesukelia privalomų padarinių.
- 22 Belgijos Karalystė taip pat teigia, kad skundžiamos nutarties 52 punkte suformuluota Bendrojo Teismo išvada nedera su įžvalgomis, kylančiomis iš 1986 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Les Verts / Parlamentas* (294/83, EU:C:1986:166) ir 1990 m. gegužės 22 d. Sprendimo *Parlamentas / Taryba* (C-70/88, EU:C:1990:217), pagal kurias ieškinys dėl panaikinimo turi būti pripažįstamas priimtiniu, net jeigu Sutartyje nėra atitinkamos nuostatos, kai juo siekiama, kad būtų patikrinta, ar Sąjungos institucija paisė pagrindinių Sąjungos teisės sistemos principų.
- 23 Belgijos Karalystė dar pažymi, kad 2015 m. spalio 6 d. Sprendime *Taryba / Komisija* (C-73/14, EU:C:2015:663) Teisingumo Teismas nekvestionavo ieškinio dėl panaikinimo priimtinumą, nors jis buvo pareikštas dėl Sąjungos pozicijos per privalomosios galios neturinčios konsultacinės nuomonės teikimo procedūrą.
- 24 Komisija siūlo atmesti šiuos pagrindus.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 25 Pirmiausia tiek, kiek abu pirmieji pagrindai, kuriuos reikia vertinti kartu, grindžiami Bendrojo Teismo padaryta teisės klaida pripažinus, kad ginčijama rekomendacija nesukelia teisinių padarinių, kurie galėtų pateisinti teisėtumo kontrolę pagal SESV 263 straipsnį, reikia priminti, kad pagal šio straipsnio pirmą pastraipą Teisingumo Teismas tikrina Tarybos, Komisijos ir ECB aktų, „išskyrus rekomendacijas“, teisėtumą.
- 26 SESV 288 straipsnyje rekomendacijas priskyrimas prie specialios Sąjungos aktų kategorijos ir aiškiai numačius, kad jos neturi „privalomosios galios“, buvo siekta jas priimti įgaliotoms institucijoms suteikti skatinimo ir įtikinimo galią, kuri skiriasi nuo galios priimti privalomus aktus.
- 27 Atsižvelgdamas į tai Bendrasis Teismas, vadovaudamasis suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, skundžiamos nutarties 17 punkte teisingai nusprendė, kad „SESV 263 straipsnyje numatyta teisminė kontrolė netaikoma visiems aktams, kurie asmeniui nesukelia privalomų teisinių padarinių, kaip antai <...> paprastoms rekomendacijoms“.
- 28 Taigi, priešingai, nei teigia Belgijos Karalystė, nepakanka, kad institucija būtų priėmusi rekomendaciją, tariamai nepaisydama tam tikrų principų arba procedūrinių normų tam, kad dėl jos būtų galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo, nors ji nesukelia privalomų teisinių padarinių.

- 29 Vis dėlto išimties tvarka dėl rekomendacijos galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo, jeigu ginčijamas aktas pagal savo turinį nėra tikroji rekomendacija.
- 30 Atliekant ginčijamo akto turinio analizę, kuria siekiama nustatyti, ar jis sukelia privalomus teisinius padarinius, reikia atsižvelgti į tai, kad, kaip buvo priminta šio sprendimo 25 punkte, pagal SESV 263 straipsnį rekomendacijos nepatenka į šio straipsnio taikymo sritį ir kad pagal SESV 288 straipsnio penktą pastraipą jos neturi privalomosios galios.
- 31 Turint tai omenyje, reikia priminti, kad „aktais, dėl kurių galima pareikšti ieškinį“, kaip jie suprantami pagal SESV 263 straipsnį, yra bet kokios institucijų priimtose nuostatos, neatsižvelgiant į jų formą, kuriomis siekiama sukelti privalomų teisinių padarinių (šiuo klausimu žr. 1971 m. kovo 31 d. Sprendimo *Komisija / Taryba*, vadinamojo AETR, 22/70, EU:C:1971:32, 39 ir 42 punktus ir 2017 m. spalio 25 d. Sprendimo *Rumunija / Komisija*, C-599/15 P, EU:C:2017:801, 47 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 32 Siekiant nustatyti, ar ginčijamas aktas sukelia privalomų teisinių padarinių, reikia remtis šio akto esme ir šiuos padarinius vertinti remiantis objektyviais kriterijais, pavyzdžiui, to akto turiniu, prireikus atsižvelgiant į jo priėmimo aplinkybes ir jį priėmusios institucijos įgaliojimus (šiuo klausimu žr. 2014 m. vasario 13 d. Sprendimo *Vengrija / Komisija*, C-31/13 P, EU:C:2014:70, 55 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2017 m. spalio 25 d. Sprendimo *Slovakija / Komisija*, C-593/15 P ir C-594/15 P, EU:C:2017:800, 47 punktą).
- 33 Nagrinėjamu atveju skundžiamos nutarties 18 punkte Bendrasis Teismas, siekdamas nustatyti, ar ginčijama rekomendacija galėjo sukelti tokių padarinių, taigi ir ar dėl jos galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo pagal SESV 263 straipsnį, išnagrinėjo jos tekstą ir priėmimo kontekstą, turinį ir autoriaus ketinimą.
- 34 Konkrečiau kalbant, Bendrasis Teismas skundžiamos nutarties 21 punkte pirmiausia konstatavo, kad „ginčijama rekomendacija iš esmės išdėstyta vartojant neimperatyvius terminus“, kaip tai matyti iš analizės, kurią jis atliko skundžiamos nutarties 22 ir 23 punktuose. Šiuo klausimu jis šios nutarties 26 ir 27 punktuose nurodė, kad tam tikros minėtos rekomendacijos kalbinės versijos, nors jose iš dalies vartojami labiau imperatyvūs terminai, vis dėlto suformuluotos iš esmės neįpareigojančiai.
- 35 Antra, šios nutarties 29 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad „iš ginčijamos rekomendacijos turinio taip pat matyti, kad šis aktas visiškai nėra skirtas privalomiems teisiniams padariniams sukelti ir kad Komisija niekaip neišreiškė tikslo, kad ji tokių padarinių sukeltų“. Skundžiamos nutarties 31 punkte jis visų pirma priminė, kad „ginčijamos rekomendacijos 2 punkte aiškiai nurodyta, kad ja nepažeidžiama valstybių narių teisė reguliuoti lošimų paslaugas“. Be to, minėtos nutarties 32 punkte jis pabrėžė, kad ginčijamoje rekomendacijoje nėra nieko, kas rodytų, kad valstybės narės turi priimti ir taikyti joje nustatytus principus.
- 36 Trečia, minėtos nutarties 36 punkte Bendrasis Teismas dėl ginčijamos rekomendacijos priėmimo konteksto konstatavo, kad nors „Belgijos Karalystė to neginčijo“, iš 2012 m. spalio 23 d. Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui COM(2012) 596 *final* „Kompleksiškos europinės internetinių lošimų sistemos kūrimas“ ištraukos matyti, kad „apskritai nepanašu, kad šiuo metu reikėtų siūlyti konkrečiai internetinių lošimų sektoriui skirtus [Sąjungos] teisės aktus“.
- 37 Taigi Bendrasis Teismas, teisiškai pakankamai išanalizavęs ginčijamos rekomendacijos tekstą, turinį, tikslus ir priėmimo kontekstą, skundžiamos nutarties 37 punkte teisingai priėjo prie išvados, kad minėta rekomendacija „nei sukėlė, nei yra skirta sukelti privalomiems teisiniams padariniams, todėl negali būti laikoma skundžiamu aktu, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnį“.

- 38 Pirma, išdėstytos analizės nepaneigia Belgijos Karalystės argumentas, grindžiamas tuo, kad 2015 m. spalio 6 d. Sprendime *Taryba / Komisija* (C-73/14, EU:C:2015:663) Teisingumo Teismas nekvestionavo Tarybos ieškinio dėl panaikinimo priimtino, nors jis buvo pareikštas dėl Sąjungos pozicijos per privalomosios galios neturinčios konsultacinės nuomonės teikimo procedūrą. Iš tiesų pakanka pažymėti, kad minėtas ieškinys buvo pateiktas ne dėl rekomendacijos, kaip ji suprantama pagal SESV 288 straipsnio penktą pastraipą, o dėl Komisijos sprendimo, kuris pagal SESV 288 straipsnio ketvirtą pastraipą sukelia privalomų teisinių padarinių. Be to, rėmimasis tuo, kad tas sprendimas buvo priimtas dalyvaujant tokioje procedūroje, lemia, kaip teisingai pabrėžė Komisija, tai, kad klaidingai painiojamas minėto sprendimo sukeliama padarinių ir atitinkamos konsultacinės nuomonės teikimo procedūros pobūdis.
- 39 Antra, tiek, kiek pirmasis pagrindas grindžiamas tuo, kad Bendrasis Teismas pažeidė kompetencijos suteikimo, lojalaus bendradarbiavimo ir institucinės pusiausvyros principų aprėptį, reikia pažymėti, kad Belgijos Karalystė taip kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad šis iš to, jog Komisija tariamai nepaisė šių principų, nepadarė išvados, jog dėl ginčijamos rekomendacijos gali būti pareikštas ieškinys. Vis dėlto, kaip pabrėžta šio sprendimo 28 punkte, tokiam argumentui negalima pritarti.
- 40 Be to, tiek, kiek antrasis pagrindas grindžiamas tuo, kad Bendrasis Teismas nepaisė lojalaus bendradarbiavimo principo tariamo abipusiškumo, pažymėtina, kad, viena vertus, kaip Bendrasis Teismas iš esmės pažymėjo skundžiamos nutarties 55 punkte, ieškinys dėl išipareigojimų nevykdymo ir ieškinys dėl panaikinimo yra teisių gynimo priemonės, kuriomis siekiama skirtingų tikslų ir kurioms taikomi skirtingi priimtino reikalavimai, ir kad, kita vertus, lojalaus bendradarbiavimo principas negali eliminuoti SESV 263 straipsnyje aiškiai numatytų priimtino sąlygų.
- 41 Trečia, Belgijos Karalystės argumentas, grindžiamas tuo, kad 1971 m. kovo 31 d. Sprendime *Komisija / Taryba*, vadinamajame AETR (22/70, EU:C:1971:32), Teisingumo Teismas, siekdamas pareikšti savo nuomonę dėl ieškinio dėl panaikinimo priimtino, nagrinėjo, ar toje byloje, kurioje priimtas tas sprendimas, aptariamasis Tarybos aktas galėjo sukelti teisinių padarinių, kiek tai susiję su kitų Sąjungos institucijų ir valstybių narių prerogatyvomis, negali paneigti šio sprendimo 37 punkte suformuluoto teiginio.
- 42 Iš tiesų šiuo klausimu pakanka paminėti, kad šis aktas – tai protokole užfiksuotas Tarybos sprendimas; siekdamas įvertinti jo apskundimo galimybes Teisingumo Teismas patikrino, ar jis buvo skirtas sukelti privalomiems teisiniams padariniams. O šioje byloje kalbama apie rekomendaciją, kuri, remiantis SESV 263 straipsnio pirma pastraipa, aiškiai neįtraukta į šiame 263 straipsnyje numatytos teisėtumo kontrolės taikymo sritį, o tai dėl EEB 173 straipsnio (tapusio EB 173 straipsniu, vėliau – EB 230 straipsniu) Teisingumo Teismas, beje, yra nurodęs 1971 m. kovo 31 d. Sprendimo *Komisija / Taryba*, vadinamojo AETR (22/70, EU:C:1971:32), 38 ir 39 punktuose. Be to, kaip matyti iš šio sprendimo 33–37 punktų, Bendrasis Teismas išnagrinėjo, ar ginčijama rekomendacija buvo skirta sukelti privalomiems teisiniams padariniams, ir teisingai priėjo prie išvados, kad taip nebuvo.
- 43 Antra, tiek, kiek pirmieji du pagrindai grindžiami SESV 263 straipsnio pažeidimu dėl to, kad Bendrasis Teismas skundžiama nutartimi atmetė prielaidą, kad ginčijamai rekomendacijai gali būti taikoma teisminė kontrolė pagal šį straipsnį, o tai prieštarauja iš 1986 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Les Verts / Parlamentas* (294/83, EU:C:1986:166) ir 1990 m. gegužės 22 d. Sprendimo *Parlamentas / Taryba* (C-70/88, EU:C:1990:217) kylantiems reikalavimams, reikia pabrėžti, kad, priešingai nei bylose, kuriose priimti tie du sprendimai, šiai bylai būdinga ne tai, kad Sutartyse nėra nuostatų, numatančių teisę pareikšti tokį, kaip šiuo atveju nagrinėjamas, ieškinį dėl panaikinimo, o tai, kad yra aiški nuostata, būtent SESV 263 straipsnio pirma pastraipa, pagal kurią rekomendacijos neįtraukiamos į ieškinio dėl panaikinimo taikymo sritį, nes šie aktai nesukelia privalomų teisinių padarinių, o tai Bendrasis Teismas teisingai konstatavo nagrinėjamu atveju.

- 44 Be to, nors SESV 263 straipsnyje atmeta galimybė Teisingumo Teismo atliekamą kontrolę taikyti rekomenduojamojo pobūdžio aktams, SESV 267 straipsnyje Teisingumo Teismui suteikta kompetencija priimti prejudicinį sprendimą dėl visų be išimties Sąjungos institucijų priimtų aktų galiojimo ir išaiškinimo (šiuo klausimu žr. 1989 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Grimaldi*, C-322/88, EU:C:1989:646, 8 punktą ir 2017 m. birželio 13 d. Sprendimo *Florescu ir kt.*, C-258/14, EU:C:2017:448, 30 punktą).
- 45 Vadinasi, pirmasis ir antrasis pagrindai turi būti visiškai atmesti.

Dėl trečiojo pagrindo

Šalių argumentai

- 46 Nurodydama trečiąjį pagrindą Belgijos Karalystė tvirtina, kad Bendrasis Teismas, konstatavęs, jog ginčijama rekomendacija vokiečių ir nyderlandų kalbomis suformuluota imperatyviai, turėjo pripažinti, kad šia rekomendacija siekiama privalomų teisinių padarinių bent jau jai.
- 47 Anot Komisijos, šis pagrindas turi būti atmestas, nes jis paremtas teksto kritika, orientuota tik į tam tikras kalbines versijas, ir taip nepaisoma vienodo Sąjungos teisės nuostatų aiškinimo principo.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 48 Kaip matyti iš Reglamento Nr. 1, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 517/2013, 1 straipsnio, visos šioje nuostatoje išvardytos oficialiosios Sąjungos kalbos yra autentiškos jomis suformuluotų aktų kalbos.
- 49 Tai reiškia, kad visoms Sąjungos akto kalbinėms versijoms iš principo turi būti teikiama vienoda reikšmė. Todėl siekiant užtikrinti vienodą Sąjungos teisės aiškinimą tais atvejais, kai esama šių kalbinių versijų neatitikimų, atitinkamą nuostatą reikia aiškinti atsižvelgiant į teisės reglamentavimo, kurio dalis ji yra, bendrą sistemą ir tikslą (šiuo klausimu žr. 1998 m. balandžio 2 d. Sprendimo *EMU Tabac ir kt.*, C-296/95, EU:C:1998:152, 36 punktą ir 2003 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Kyocera*, C-152/01, EU:C:2003:623, 32 ir 33 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 50 Taigi vienoje iš akto kalbinių versijų vartojama formuluotė negali būti vienintelis šio akto aiškinimo pagrindas ar įgyti dėl to prioritetą prieš kitas kalbines versijas. Toks požiūris būtų nesuderinamas su reikalavimu vienodai taikyti Sąjungos teisę (šiuo klausimu žr. 2009 m. spalio 22 d. Sprendimo *Zurita García ir Choque Cabrera*, C-261/08 ir C-348/08, EU:C:2009:648, 55 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2017 m. kovo 9 d. Sprendimo *GE Healthcare*, C-173/15, EU:C:2017:195, 65 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 51 Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš šio sprendimo 34 punkto, Bendrasis Teismas skundžiamoje nutartyje atliko ginčijamos rekomendacijos įvairių kalbinių versijų lyginamąją analizę ir tuo remdamasis priėjo prie išvados, kad rekomendacija iš esmės suformuluota neimperatyviai.
- 52 Be to, kaip matyti iš šio sprendimo 37 punkto, teisiškai pakankamai išanalizavęs ginčijamos rekomendacijos tekstą, turinį ir priėmimo kontekstą Bendrasis Teismas skundžiamos nutarties 37 punkte teisingai nusprendė, kad ši rekomendacija „nei sukėlė, nei yra skirta sukelti privalomiems teisiniams padariniams, todėl negali būti laikoma skundžiamu aktu, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnį“.
- 53 Vadinasi, trečiajam pagrindui negali būti pritarta.
- 54 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia atmesti visą apeliacinį skundą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

⁵⁵ Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas. Pagal to paties reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti iš Belgijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas ir ši pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

- 1. Atmesti apeliacinį skundą.**
- 2. Belgijos Karalystė padengia bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.